

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibvs Moribvsqve Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. X. Recollectio precatoria de Prouidentia diuina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

per membra sua intulit diabolus: *Dominus, inquit, dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, sic factum est: sit nomen Domini benedictum.* hic mala à diabolo, Dei dumtaxat, & permisso irrogata, tamquam ab ipso Deo illata acceptat.

- 66 Nihil hæc omnia nobis possunt obesse, sed plurimum proderunt si ipsi velimus. Vnde Dominus Luc. 21. cum loqueretur de persecutionibus, quæ Apostolis & viris Apostolicis imminabant, volens ostendere illas quantumvis magnæ essent futuræ, nihil ipsis nocituras, ait: *Et capillus de capite vestro non peribit. in patientia vestra possidebitis animas vestras.* quasi dicat: Nihil illas curetis, quia ne in minimo quidem vobis oberunt, quin potius maximum commodum adferent. nam illas patienter ferendo, acquirere æternam animæ salutem. Quamvis enim auferantur bona, & corpus supplicii excrucietur, parum ea afflictio datur, & mox omnia infinito cum fenore restituentur. Hac consideratione Apostoli, Martyres, & Sanctorum reliqui se ad eò intrepidus & fortes in periculis præstiterunt. Sic B. Pater noster Franciscus Xaverius inter Iaponios in ipsum frementes & mortem præsentem minitantes, imperterritus & securus egit, nihil de acri illa superstitionum & impietatis refutatione remittens.

CAPVT X.

Recollectio precatória, de Providentia diuina.

- 67 **T**ua, Pater, providentia gubernat omnia, pertingens à sine ad Sap. 14. finem, ab extremis caelorum ad ima terrarum, à supremo Sap 8. spiritu ad infimum vermiculum, *fortiter, & disponens omnia suauiter.* Fortissimus est eius actus, quo creantur & sustentantur omnia: suauissima dispositio, qua singula pro naturæ conditione suis locis & ordinibus collocantur, suos in fines diriguntur, suosque motus agere sinuntur. Non fortuito atomorum concursu, aut elementorum acri conflictu, aut sponte sua mundus iste coaluit, vel emicuit in lucem, sed providentiæ tuæ consilio & vi. Quomodo enim Omnia ab æterno constituta in diuina providentia. in qua omnia summa ratione & proportionem, summa pulchritudine, symmetria & eutaxia constant, sine ratione & sapientia fieri potuisset? Tua providentia hæc omnia ab æterno excogitauit, concepit, distinxit, digessit, ordinauit. Hæc singulorum species, mensuras, formas, partes, qualitates, indoles definiuit, vires multiplices & instrumenta veluti panopliam quam

quamdam ad proprias functiones, suique defensionem attribuit: hæc omnibus fines præstituit, causas destinavit, & omnia quæ rei cuique sunt congrua, prouidit. In illa, omnia hæc ex antiquis, & priusquam terra fieret, constituta, vbi etiam ordo temporum sine tempore est, nec quidquam ibi noui occurrit, vbi ante omnia tempora extitit, quidquid pro temporum varietate in lucem promittitur: mutabilium enim dispositionem immutabilis illa ratio continet, vbi sine tempore simul sunt, quæ in tempore non simul sunt, quia tempora non simul currunt. Ibi mutabilium omnium immutabiles stant causæ, & omnium temporalium æternæ lucent rationes, & omnium contingentium fixæ sunt necessariæ radices, & omnium agentium ac operationum stabiles præscriptæ leges, & determinati fines. Ibi cuique pro meritis salus constituta vel exitium, decreto firmo, indelebili irreuocabili, tabulis plusquam adamantinis inciso. Ibi extant decreta & sanctiones de rebus omnibus, de earum ortu & progressu, functionibus & effectis, euentis & interitu, quibus temporibus, momentis, locis, causis, quo ordine & modo horum singula sunt futura. Sine prouidentia tuæ legibus nihil omnino nascitur, nihil occidit, nihil operatur, nihil mouetur, nihil quiescit. Illa ad suos omnia fines destinat, & singulis intimè insidens ac præsidens, propriam cuiusque indolem format ac inserit, & per eam rem quamlibet in congruas cuique functiones & proprios fines dirigit. Quid enim est aliud cuiusque rei ingenium & natiua propensio, quàm tuæ prouidentia vestigium & impressio? Hinc res omnes ratione carentes, tanta ratione operantur, & in fines suos, quos nec animo percipiunt, nec vlllo modo cognoscunt, tam ordinatè tendunt. Quanta arte araneus telam e suis visceribus texit, plagulas tendit, venarum muscarum instituit? Quanta subtilitate & industria apiculæ struunt fauos, formant hexagonos vtrique loculos sobolis matrices, & nectarej succi apothecas; colligunt caelestem rorem, & alia mra in commune veluti in quadam republica gerunt? Omitto admirabile auicularum ingenium in extruendis nidis ad spem quietem & tutelam, pullorum procreationem & educationem. Omitto stupendam bombycū indolem in texendis tenuitate panè inuisibili filis sericis, in concinnandis filorum glomere loculis, quibus veluti sepulchralibus tumbis inclusi inmoriantur, vt post aliquot menses reuiuifcentes & ex sepulchris suis egredientes palingenesiam nobis adumbrent. Alia innumera prætereo tum in animantibus, tum in plan-

*Iudicium
extremum in
prouidentia
diuina iam
peractum.*

*Ex vi prouidentia
prouenit ut sin-
gula operentur
ac si ratione prædita
essent.*

plantis, quæ tanta ratione, arte & providentia fiunt, ut maiore fieri non possint: non sua quæ ipsis inhæreat, sed tua quæ ipsis assistit, quæque vestigium & specimen quoddam sui ipsis imprimens, ita operari facit, ac si summa providentia & arte prædita essent. Omnis igitur actio & omne opus nature, est actio & opus tuæ sapientiæ & tuæ providentiæ. Nec aliter omnia secundum legem tuæ providentiæ agunt, quam si eius plenam notitiam possiderent.

70 Rationalem tamen naturam excipio, quæ cum suæ cuiusdam providentiæ sit particeps & libera, sæpè non tuæ providentiæ directioni se accommodat, sed sua providentia & arbitrio vivere cupit. Hinc omnis peccati fons, omnis calamitatis origo. Non tamen hoc absque providentia tua geritur. Et si enim creatura rationalis dum peccat, secundum legem quam illi statuisti non agat; non tamen absque providentiæ lege agit, à qua & vires habet, quibus in suam perniciem abutitur; & limitatur agere ea quæ absque eius permisso agere non posset; & certis circumscribitur limitibus, ne aliter aut amplius male agat, quam tibi permittere visum fuerit. Sic omnia intra providentiæ tuæ ambitum conclusisti, ut illam nihil possit effugere; ita omnia illi subiecta, ut eius iugum & dominatum excutere non possint.

Sola natura rationalis se subtrahere nititur ordini divini providentiæ.

71 Væ peccatoribus, qui eius gubernationi & legibus subtrahere se conantur, & sua providentia, suis placitis & arbitrio vivere. Dum enim subducunt se providentiæ dirigenti ad vitam, incidunt in providentiam destinantem ad mortem: & dum recedunt ab ordine benignitatis & misericordiæ, incidunt in ordinem severitatis & iustitiæ: & dum excutiunt iugum suave divinatorum præceptorum, subeunt iugum crudele dæmonum & æternorum suppliciorum. O infaniam sanguineis lacrymis deflendam! Quis mentes mortalium ita fascinauit, & in tantam amentiam adduxit?

Dum subtrahunt se uni providentiæ ordini, incidunt in aliâ.

72 Infelices quoque Religiosi illi, qui cum à tuâ providentia se gubernari per suos Superiores sinere deberent, sua prudentia & consilio vivere volunt, non secus de se solliciti, ac si nullius curæ subessent. Subtrahunt enim se suavissimo & certissimo illi providentiæ ordini, quo securissimè & fructuosissimè ad salutem directi fuissent. Varij enim sunt providentiæ tuæ modi, variæ series gubernationum & gratiarum, cuique magis vel minus accommodatæ & salutares. Felix ille cui eum providentiæ ordinem, eam gubernandi rationem adhibes, quam nosti maximè salutarem illi fore, & copiosissimi fructus. Nihil in hac vita optabilius, nihil beatius

Periculum Religioso, si eorum obedientia se subtrahere nitatur.

quàm sub tali ordine & directione cursum vitæ peragere, ex qua tam certa salus, & tantum æternæ gloriæ emolumentum. At merito credi potest eam gubernandi formam viro religioso salutarem esse præ ceteris, qua illum providentia tua per Superiores illius in cursu vitæ, in officiis, functionibus, missionibus, mansionibus, studiis, ceterisque omnibus dirigit: alioquin cur perfecta & cæca obedientia tantopere à sanctis Patribus laudaretur? cur à sanctissimis viris & sapientissimis ita frequentata esset & culta? cur securissima ad salutem prædicaretur via? cur Dominus ipse ad eam commendasset, suavisset, eiusque tanta præbuisset nobis exempla?

Itaque dubitandum non est, quin si quis huic formæ providentiæ se tradat, & veluti in vlnas eius se proiciens, ab ea se duci in omnibus sinat, viam ille certissimam adipiscendæ salutis teneat. Qui verò ab ea se subducit, sua se providentia regere volens, magno periculo se exponit, ne in illius providentiæ incidat ordinem, in quo à salute excidat. Hæc enim ratio ab omnibus sanctis vituperatur, & periculosa iudicatur saluti, quantumvis in speciem sancta videatur & salutaris. Extant exempla plurima eorum qui hac viâ perierunt; nulla eorum qui perierint ista, aut quibus minus bene cesserit. Quomodo enim non optime cedat, quod tu ipse suavisti, ad quod feliciter dirigendum te obstrinxisti? Hanc ergo viam indeclinabiliter teneam, hanc usque ad extremum vitæ spiritum sequar, quam tu ipse, & qui Spiritu tuo afflatus, præ ceteris commendarunt.

Numquam providentia tua in sua dispositione fallitur, novit enim priusquam statuatur, quidnam ex quavis hypothese & dispositione sit euenturum: vnde etiam numquam suo frustratur effectu & fructu. Etsi enim inferiorum causarum ordines, qui providentiæ tuæ sunt quedam participationes vel impressiones, ob imperfectionem & mutabilitatem suam sæpè deficiant, nec ad finem causis illis præstitutum perducant; numquam tamen tuæ sublimis providentiæ ordo ac dispositio proprio sibi que commenso sine frustratur, sed huic semper assequitur. Quod etsi modò nondum appareat durante adhuc mundi cursu, & termino quò tendunt omnia nondum adducto, vbi tamen decurso stadio suo ad metam pervenerit, clausulaque postrema imposita fuerit, nec ulterius humanarum rerum excurreret volubilis ræta: tunc se vis providentiæ aperiet, & correctis omnibus causarum inferiorum erroribus, omnibusque in ordinem firmissimum & sempiternum reductis, clarè perspicietur.

*Via tutissima
Religiosa, &
directio Superio-
riorum, quæ
loco Dei habet.*

*Providentia
divina num-
quam in sui
dispositione
fallitur.*

tur quàm sapienter, quàm suauiter, quàm congruè naturis rerum & saluti mortalium, quàm conuenienter diuinæ gloriæ, omnia ab ipsa administrata fuerunt.

75 Hæc igitur sublimis prouidentia tua mihi semper ob oculos versetur, & quidquid prosperi vel aduersi obuenerit, ab illa duci & pendere intelligam, de quæ benefica manu tua excipiam. Nihil enim fit in tempore, quod ab illa ob iustissimas causas non sit dispositum in æternitate. Hæc mihi in asperis sit solatio; hæc animum turbidis mundi in rebus, in regnorum, religionisque sacræ, & animarum cladibus turbatum afflictumque componat & tranquillet. Omnia enim prouidentia tua sapientissimè disponit, & quidquid erratum fuerit à creaturis, quidquid ab ordine recesserit, ita corrigit & in ordinem rediget, vt in omnibus gloriæ tuæ maiestas magis resplendeat, quàm si omnia primum ordinem in quo posita fuere, tenuissent.

Omnia placide à manu diuinæ prouidentie excipienda.

76 Non patitur quidem huius vitæ conditio & lex charitatis, vt proximorum damnis & exitiis, diuinæque maiestatis iniuriis non tangamur, non afflictemur; absque huiusmodi stimulo vix ad optulandum excitaremur. sed adhibenda moderatio; & vbi res peractæ sunt, vel desperatæ, nihilque opera & preces nostræ possunt adferre præsidij, expedit inanes mœrores depellere, & prouidentia tuæ contemplatione animum solari. Hæc mihi fiduciam pariat in

Non excludit affectum cōpassionis, sed moderatur.

77 terroribus, securitatem in periculis, robur in arduis, tranquillitatem in turbulentis, rolerantiam in aduersis, æquitatem animi in futurorum expectatione. Hæc vanas à mente nostra sollicitudines depellat, perinde ac si à sola prouidentia tuæ benignitate omnia prouenirent; & simul ea sedulitate rebus agendis intentam faciat, quam earum magnitudo & status postulat. Nostram enim cooperationem, nostrumque studium postulat prouidentia tuæ gubernatio; sed superuacaneam curam, & anxietatem in rebus temporalibus

78 negotiisque huius vitæ respuit & damnat. Hæc omnia mea disponat & regat vsque in finem, sicut saluti meæ & gloriæ suæ expedire nouit, siue per prospera, siue per aduersa, per honorem vel ignominiam, per infamiam vel laudem, per abundantiam vel inopiam, per morbos vel sanitatem, per vitam vel mortem; nihil excipio, nihil refugio. Hoc vnicum & antiquum votum meum; Fac mecum sicut scis profuturum saluti meæ & gloriæ tuæ, vt te in omnem æternitatem contempler & admirer, amem & honorem, laudem, benedicam & glorificem in omnibus & supra omnia. Amen.

D E